

Toate pânzele sus! după Radu Tudoran

i Mă informez

Vizionează o secvență de 10-15 minute din filmul „Toate pânzele sus”.

Reține cât mai multe detalii despre personaje, locul, timpul și ordinea desfășurării întâmplărilor.

Povestește pe scurt această secvență.

Bagaj de cuvinte

a forfoti - a umbra de colo până colo grăbit; a mișuna

barometru - instrument pentru măsurarea presiunii atmosferice

mus - elev marinar

deviație - abatere de la direcția dată sau normală

derivă - unghiul dintre direcția de deplasare dorită a unei nave și direcția reală de

deplasare determinată de curenții maritimi

cart - serviciu de patru ore, executat permanent, pe schimburi, pe bordul unei nave, de membrii echipajului

șontăc - cuvânt care redă mersul șchiopătat al culva

flintă - pușcă cu țeavă lungă, folosită în trecut

a sminti - a innebuni

a înrăuri - a influența

purpurie - de culoare roșie-închisă

1 În după amiaza zilei de 21 iulie, *Speranța* naviga pe Marmara, spre apus, sub un vânt tare, din **tribord**, și făcea aproape **șapte mii pe ceas**. Crestele valurilor începeau să se spargă și corabia de data asta se legăna simțitor.

5 Echipajul **forfotea** pe **punte**, punând ordine în lucrurile pe care șederea la Sтамbul le întorsese pe dos. Dacă vântul nu se prefăcea în furtună și **barometrul** stătea nemișcat, prevestind timp frumos, însemna că a doua zi, la răsăritul soarelui, intrau în Dardanele. Mai bine nici că se putea. Vântul proaspăt și **răsuflarea curată a mării** spălau din sufletul oamenilor, pe rând, amintirea zilelor zbuciumate petrecute în portul gălăgios.

10 În timp ce *Speranța* își urma liniștită drumul și ultima amintire a Sтамbulului rămase în urmă, căpitanul îl chemă pe **mus** jos, să meargă mai departe cu învățătura, fiindcă pe punte toate erau puse la locul lor și nu mai rămăsese nimic de făcut.

15 Dar parcă de învățătură îi ardea lui Mișu acum? Ascultă lămuririle lui Anton Lupan despre nordul geografic și nordul magnetic, despre **deviație** și **derivă**, dar gândul lui era la cizmele lăsate la Sтамbul...

20 Și timpul trecea, iar de pe punte se auzi sunând clopotul de **cart**.
– S-a făcut ora cincii! observă căpitanul mirat. Repede trece timpul uneori!

Băiatul se însufleți o clipă și răspunse răsând:
– Fiindcă-i vânt bun, domnule! Când slăbește vântul, parcă și **ceasul merge șontăc**.

25 – Măi băiete, n-ai nici o săptămână pe mare, și-ai început să gândești ca marinarul bătrân! (...)

30 În cabină, Mișu își continua învățătura, uitând, încetul cu încetul, necazul cu cizmele. Acum știa cum se măsoară drumul pe hartă, cum se fac corecțiile pe limba navigatorilor și cum apoi trebuie urmat după busolă. Rămăsese însă cu o nedumerire: navigând în acest chip, nu ești niciodată sigur că ai să ajungi chiar acolo unde ai făcut socoteala. Deriva, oricât ai ține seama de ea, nu se poate măsura. În călătorii scurte, ca de pildă de la Sulina la Sтамbul, câteva mii într-o parte sau alta, pe mare nu înseamnă nimic. Dar ce te faci când călătorești săptămâni și luni în șir, fără să vezi urmă de pământ? Abaterea de azi se adună cu cea de mâine și la urmă te pomenești că ajungi unde nici n-ai gândit.

35 – Acum, dacă m-ai întrebat, am să te lămuresc, Mișule, răspunse căpitanul, mulțumit că **mintea musului era sprintenă** ca vântul cel bun. Despre asta aveam de gând să-ți vorbesc mai târziu. Vezi tu, la asemenea drumuri, dacă te-ai lua numai după busolă, ar însemna **să bați mările de pomană** și să nu fii la timp unde ți-ai pus în gând. Ca să **înlătore** această greșală, navigatorii calculează în fiecare zi, sau ori de câte ori socotesc că

este nevoie, locul unde se află, luându-se după soare sau după stele. Pentru asta este nevoie de instrumente și de

45 table cu date astronomice. Odată ce-au aflat locul, navigatorii îl puncează pe hartă, de aceea, de câte ori calculezi poziția corabiei, se spune că „ai făcut punctul”.

Clopotul de cart bătu de trei ori câte două bătăi scurte, vestind ora șapte și apropierea cinei.

50 – Acum haide să vedem ce mai e pe-afară! hotări căpitanul.

Când ieșiră pe punte se apropia și Ieremia, cu **flinta** lui veche, căutându-și loc unde s-o curețe de rugină.

55 – Fugi de-aici cu oțelele tale! îl repezi Gherasim. Ce, vrei să-mi zăpăcești busola? Alt loc n-ai mai găsit, cât e puntea asta de lungă?

– Domnule, întrebă musul, oare e adevărat că fierul **smintește** magnetii busolei? Nenea Gherasim m-a repezit și pe mine odată, când ciopleam un fluier pe lângă **cârmă**.

60 Zice că și un briceag e de ajuns ca să-ți faci încurcătura.

– Așa e, Mișule. Fierul **înraurește** simțitor asupra busolei. Trebuie să nu uiți asta și să ai grijă totdeauna!

– Dar atunci fierăria de pe corabie cum n-o înraurește? **Ancorele, sarturile, cratițele** din bucătărie?

65 – Astea-s prea departe. Dar fiindcă veni vorba de cratițe, ce-ar fi să-l strigăm pe Ismail, să se grăbească puțin cu cina, că uite, acu se face seară! (...)

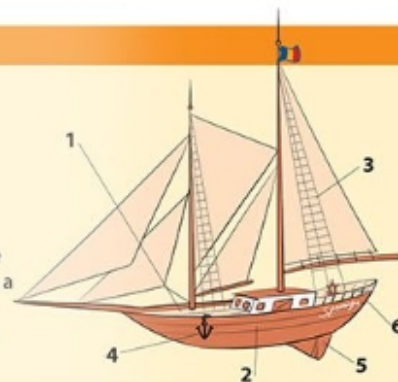
Mișu rămase adâncit în gânduri. Până primăvara trecută știa despre lume numai cât văzuse cu ochii lui: drumul de la Muscel la București. Nu văzuse o hartă în viața lui și acum cunoștea hărțile pământului, cu toate tainele pe care în școli nu le învăța nici școlarii cei mai inimoși. Nu știa să citească decât în abecedar și acum învăța astronomie, ca să citească mersul stelelor de pe cer. Nu știa decât să adune și să scadă, mai greu să împartă și să înmulțească și-acum știa să pătrundă jocul cifrelor în ascunzișurile lor cele mai adânci.

70 **Cerul**, în față, mai **avea o geană purpurie**, care se răsfrângea în cei câțiva nori alungați deasupra orizontului. În schimb, în pupa *Speranței* se lăsase noapte deplină. Numai dăra palidă care rămânea în urmă, **ca o cale a laptelui căzută în apă**, înfrângea perdelele negre ale nopții.

Bagaj de cuvinte

- 1. punte** - platformă orizontală care închide corpul unei nave la partea superioară
- 2. tribord** - bordul drept al unei nave
- 3. sart** - funie groasă care servește la fixarea laterală a catargelor și la prinderea scăriilor pentru urcarea pe acestea

- 4. ancoră** - piesă grea de metal, care se coboară cu un lanț de pe o navă în fundul apei, unde se agață pentru a ține nava în loc
- 5. cârmă** - piesă care servește la menținerea sau la schimbarea direcției de mers a unei nave
- 6. pupă** - partea din spatele unei nave

Citesc și înțeleg

- 1 Citește textul în gând, apoi cu voce tare.
- 2 Explică înțelesul din text al cuvintelor: *să se spargă, simțitor, spălau, însufleți, slăbește, a repezit, inimoși, ascunzișurile*.
- 3 Realizează corespondențe între construcțiile subliniate în text și explicațiile date, apoi transcrie-le în caiet.

➤ trecerea anevoioasă a timpului;	➤ minte ageră;
➤ reflexia lunii;	➤ apusul soarelui;
➤ viteza cu care se deplasează corabia;	➤ briza mării.
➤ călătorie fără rost;	

Explorez textul

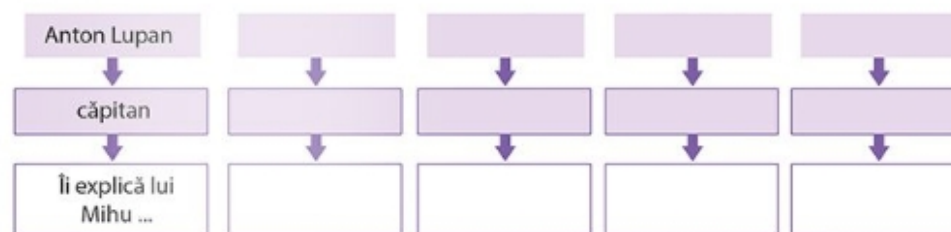
- 4 Identifică pe hartă simbolurile explicate la legendă și precizează:
 - ce denumește fiecare substantiv propriu;
 - ce mări leagă Strâmtoarea Dardanele;
 - unde se află orașul Istanbul.

Lucrați în perechi

Alcătuți o listă în care să cuprindeți cât mai multe cuvinte din domeniul navigației pe care le-ați descoperit în text.

- 5 Transcrie enunțurile adevărate.
 - Întâmplarea se petrece într-o zi de vară.
 - Corabia *Speranța* ieșise din Dardanele și se îndrepta spre Sтамбул.
 - În călătoriile scurte, o derivă de câteva mile nu este foarte importantă.
 - În drumurile lungi, marinarii se orientează doar după busolă.
 - Navigatorii verifică mereu locul unde se află vasul.
 - Mihi nu văzuse o hartă în viața lui.

- 6 Completează rețeaua personajelor indicând în dreptul fiecăruia rolul său în echipaj și o acțiune specifică.

- 7 Alege două personaje și precizează câte o trăsătură pentru fiecare.
- 8 Stabilește cuvintele-cheie, apoi delimitează fragmentele textului.
- 9 Alcătuieste planul simplu de idei.

Înțeleg semnificațiile textului

- 10 Imaginează-ți că ești pe puntea corabiei *Speranța* și completează cadranele, referindu-te la text.

Ce vezi?	Ce auzi?
Ce simți?	Ce gândești?

- 11 Recitește fragmentul din care afli cum l-a transformat pe Mihi experiența pe mare. Completează tabelul pentru a evidenția evoluția băiatului.

Neștiutorul	Cunoscătorul
„Nu văzuse o hartă în viața lui.”	„acum cunoștea hărțile pământului.”
...	...

- 12 De ce crezi că atitudinea lui Mihi față de învățătură s-a schimbat odată cu îmbarcarea pe corabie?
- 13 Cum îl vor ajuta pe băiat noile cunoștințe?
- 14 Prezintă în fața clasei o experiență de viață sau de lectură care te-a ajutat să evoluezi.
- 15 Din ce domeniu ai vrea să afli cât mai multe cunoștințe? Argumentează alegerea.

Redactarea unei compuneri

Îmi amintesc

Părțile unei compuneri, marcate prin alineat, sunt: **introducerea**, **cuprinsul** și **încheierea**.

1 Scrie o compunere care să aibă ca temă *călătoria*.

Pașii de redactare a unei compuneri narative

1 Realizează planul compunerii, ajutându-te de sugestiile de mai jos.

Introducere:

- Începe cu un enunț care să capteze atenția.
- Precizează unde, când, cu cine sau cu ce ai plecat în călătorie.

Cuprins:

- Prezintă în ordine cronologică întâmplările prin care ai trecut.
- Descrie un loc, un moment al zilei și un personaj.
- Include un scurt dialog între personaje.

Încheiere:

- Exprimă o învățătură, un mesaj, o emoție sau o concluzie care să impresioneze cititorul.

2 Redactează ciorna prin completarea și dezvoltarea planului.

- Documentează-te și adună idei relevante pentru tema călătoriei.
- Notează câteva expresii frumoase pe care le vei introduce în compunere.
- Scrie compunerea pe ciornă.

3 Rescrie compunerea în forma finală.

- Recitește compunerea de pe ciornă și corectează greșelile.
- Formulează un titlu sugestiv.
- Redactează varianta finală a compunerii.

2 Folosește tabelul următor pentru a aprecia reușita compunerii tale.

Autoevaluare

☞ Ai respectat tema compunerii.	Da	Nu
☞ Ai formulat un titlu potrivit.	Da	Nu
☞ Ai respectat părțile compunerii.	Da	Nu
☞ Ai relatat evenimentele în ordinea desfășurării lor.	Da	Nu
☞ Ai folosit expresii frumoase.	Da	Nu
☞ Ai descris un loc, un moment al zilei, un personaj.	Da	Nu
☞ Ai inclus un scurt dialog.	Da	Nu
☞ Ai așezat corect textul în pagină.	Da	Nu
☞ Ai scris frumos și îngrijit.	Da	Nu

Exersează dincolo de text

16 Scrie cuvinte cu sens opus pentru: *apus, zbuciumate, gălăgios, nord, slăbește, sprintenă, târziu, de pomană.*

17 Alcătuieste enunțuri în care cuvintele: *urmă, repede și călătorii* să aibă sensuri diferite.

18 a Transcrie din text câte o propoziție prin care:

- ☞ se oferă o informație;
- ☞ se cere o informație;
- ☞ se exprimă o poruncă/ o mirare.

b Precizează semnul de punctuație scris la sfârșitul fiecăreia.

19 Folosindu-te de cunoștințele învățate la geografie, alcătuieste câte două propoziții din fiecare fel:

enunțiativă

interogativă

exclamativă

20 Explică folosirea semnelor de punctuație marcate prin culoare, în enunțurile de mai jos.

- a
- S-a făcut ora cinci! observă căpitanul mirat. Repede trece timpul uneori!
 - Băiatul se însufleți o clipă și răspunde răsând:
 - Fiindcă-i vânt bun, domnule! Când slăbește vântul, parcă și ceasul merge șontăc.
- b
- Dar atunci fierăria de pe corabie cum n-o înrăurește? Ancorele, sarturile, cratițele din bucătărie?

21 Completează enunțurile, respectând semnele de punctuație.

- ☞ Căpitanul _____.
- ☞ Căpitanul _____?
- ☞ Căpitanul _____!
- ☞ Ce _____.
- ☞ Ce _____?
- ☞ Ce _____!
- ☞ Cât _____.
- ☞ Cât _____?
- ☞ Cât _____!

22 Transcrie textul, completând cu semnele de punctuație care lipsesc.

Să pornim la drum exclamă Mihu nerăbdător
 Nu fi nesăbuit il potoli Gherasim te-ai uitat pe cer Se
 apropie o furtună zdravănă Ar fi bine să plecăm doar după ce
 se potolește
 Așa nu vom ajunge la timp la Stambul spuse Mihu cu
 dezamăgire în glas

Rețin

Propozițiile pot fi:

- **enunțiativă** (care oferă o informație);
Corabia naviga spre apus.
- **interogativă** (în care se cere o informație);
Cât a durat călătoria pe mare?
- **exclamativă** (care exprimă o poruncă, o mirare, un sfat, un salut, o urare).
Ce repede trece timpul!

Adjectivul

- 1 Citește enunțurile de mai jos.

În fața ochilor se deschide o **vastă** întindere **albastră**. Valurile mării își cântă cântecul etern, lovindu-se de țarm cu o melodie liniștitoare și ritmică. Briza sărată aduce cu ea amintirea vechilor comori din adâncuri.

- 2 Spune ce parte de vorbire sunt cuvintele marcate în text.
- 3 Care este substantivul ale cărui însușiri le arată?
- 4 Unde se află fiecare dintre cele două adjective față de substantivul pe care îl determină?
- 5 Transcrie din text celelalte adjective și substantivele pe care le determină.
- 6 Completează enunțurile cu forma potrivită a adjectivului *curios*.
- Mihu era un băiat _____.
 - Copiii priveau prin gard cu ochi _____.
 - Nu-i ieșea din minte construcția aceea _____.
 - Profesoara era încântată de privirile _____ ale elevilor.
- 7 Identifică adjectivele din enunțul următor și precizează genul și numărul acestora.

„Vântul proaspăt și răsuflarea curată a mării spălau din sufletul oamenilor, pe rând, amintirea zilelor zbuciumate petrecute în portul gălăgios.”

Model: Cerul avea o geană purpurie.

purpurie - adjectiv, se acordă cu substantivul *geană*, genul feminin, numărul singular

- 8 Completează textul de mai jos cu adjective potrivite.

La apus, când soarele _____ atingea apa _____, ridicând aburi _____, din partea cealaltă răsărea luna _____ și _____. Marea se prefăcea într-o draperie _____ de catifea _____.

- 9 Selectează din ultimul alineat al textului „Toate pânzele sus!” expresiile frumoase formate din substantive însoțite de adjective, care creează imagini vizuale.

Îmi amintesc

Partea de vorbire care exprimă însușiri ale unui substantiv se numește **adjectiv**. Adjectivul poate sta înainte sau după substantivul a cărui însușire o arată (il determină).

Adjectivul se acordă în gen și număr cu substantivul pe care îl determină.

Rețin

Adjectivele îmbogățesc exprimarea și o fac mai clară, mai precisă.

În textele literare, adjectivul contribuie la crearea unor imagini artistice, la exprimarea sentimentelor și la înfrumusețarea limbajului.

Textul informativ

Ciocolata... toată lumea a gustat măcar o dată în viață ciocolată sau cel puțin asta ne place să credem.

- 1 Pornind de la enunțul de mai sus, gândește-te la tot ce știi despre ciocolată și completează pe caiet, într-un tabel asemănător, primele două rubrici. Vei completa a treia rubrică după ce ai citit textul.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
<ul style="list-style-type: none"> • că e un preparat dulce; • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • cine a inventat ciocolata; •

Arborele de cacao și istoria ciocolatei

- 1 Călătoria în lumea ciocolatei ne poartă din America de Sud până în Africa tropicală. Și asta pentru că totul începe de la arborele de cacao, fără de care ciocolata nu ar putea exista.
- 5 Originar din America Latină, arborele de cacao poate crește în mod natural doar în **zona tropicală**. Trunchiul său are o înălțime care variază între 5 și 10 metri. Pentru a se dezvolta și a produce păstăile de cacao, are nevoie de un climat călduros și umed. Florile sale de culoare alb sau roz cresc în smocuri direct din trunchi și nu pe ramuri, ca la alți copaci. Fructul apare abia în al patrulea an de viață al copacului, care produce în jur de 150 de păstăi pe an, iar într-o păstăie se găsesc între 30 și 60 de boabe de cacao.
- 10 La maturitate, fructele celor 20 de specii de cacao existente ajung să se coloreze în mod diferit, în nuanțe de la galben până la arămiu sau culoarea prunelor. Ele se recoltează manual sau cu **maceta**, fiind imposibilă recoltarea mecanizată din cauza faptului că o pădure sălbatică sau o plantație de arbori de cacao supraviețuiește doar în umbra unor copaci mai înalți: bananieri, mango sau palmieri.
- 15

Îmi amintesc

Textul **nonliterar** sau **informativ** este scris cu scopul de a transmite informații din diverse domenii. Spre deosebire de textul literar, cel nonliterar prezintă fapte și adevăruri științifice sau aspecte ale vieții cotidiene.

Exemple de texte nonliterare: articole de ziar, enciclopedii, manuale, ghiduri, prospecte, afișe etc.

Bagaj de cuvinte

zona tropicală – zona caldă a Pământului

macetă – cuțit lung, cu lama lată

După recoltare, păstăile se sparg pentru a se colecta boabele care sunt îmbrăcate într-un înveliș de culoare alb-roz, cu gust dulce-acrișor. Acestea se lasă la fermentat între 2 și 9 zile, perioadă în care încep să capete culoarea maronie pe care noi o asociem cu cacaoa și ciocolata. După fermentare, boabele se usucă la soare întinse pe covorașe din frunze de bambus. Abia după ce procesul de uscare s-a finalizat, sunt puse în saci și duse în fabrici unde sunt prelucrate. Aici, boabele de cacao sunt prăjite la temperaturi mici pentru a-și intensifica gustul. După prăjire, urmează măcinarea, în urma căreia va rezulta masa de cacao, care este solidă la temperatura camerei. Procesată apoi industrial, aceasta se transformă pe de-o parte în unt de cacao și pe altă parte în pudră de cacao pe care o știm cu toții și care, în funcție de concentrația și proveniența bobului, este mai aromată sau mai puțin intensă la gust.

40 Cum a ajuns cacaoa în Europa?

Primul european care a luat contact cu boabele de cacao a fost exploratorul Cristofor Columb, dar acesta nu le-a acordat nicio importanță, necunoscând valoarea lor. După 17 ani, Hernan Cortez, **conchistador** spaniol, plecat să cucerească **Lumea Nouă**, descoperă boabele de cacao și ciocolata la curtea regelui **aztec**, în Mexic.

În 1524, el a început să trimită cacao boabe în Spania, unde regele Carol a fost foarte impresionat de noua descoperire și, mai ales, de băutura preparată din boabele ei, folosită la început drept medicament datorită gustului foarte amar.

50 Ceva mai târziu, când coloniștilor spanioli le-a trecut prin minte să înlocuiască mirodeniile și pulberea de ardei iute cu miere, vanilie și scortșoară, această băutură destinată doar regilor și preoților a fost luată în seamă și de europeni, chiar dacă secretul ei nu a fost dezvăluit timp de aproape un secol. Din Spania, băutura de cacao, ciocolata, s-a răspândit în toată Europa, devenind o băutură la modă, mai ales la curțile regale.

55 Trecerea de la forma lichidă a ciocolatei la cea solidă a început în secolul al XIX-lea odată cu inventarea unei prese ce elimina o parte din untul de cacao din băutura obținută din boabe, devenind astfel mult mai cremoasă.

60 În 1827, Joseph Fry a descoperit modelarea ciocolatei prin adăugarea unei părți de unt de cacao, iar de aici și până la delicia din ziua de astăzi nu a mai fost decât un pas. Prima tableta de ciocolată cu lapte a fost inventată în 1875 de către elvețianul Daniel Peter.

Astăzi sunt cunoscute în toată lumea trei mari tipuri de ciocolată.

65 *Ciocolata amăruie* mai e cunoscută și sub numele de „ciocolată pură” sau ciocolată neagră. Apreciată pentru conținutul său ridicat de cacao, de la 45% până la 99%, mai conține unt de cacao și foarte puțin zahăr.

70 *Ciocolata cu lapte* conține un minimum de 20% - 25% cacao și 12% lapte, unt de cacao și zahăr. Laptele praf, lichid sau condensat, face ca acest sortiment să fie mai cremos, mai moale și să se topească mai ușor, la o temperatură mai mică decât cea a corpului uman.

75 *Ciocolata albă* nu este considerată ciocolată în adevăratul sens al cuvântului, fiindcă aceasta nu conține cacao în stare solidă. Cu toate acestea, ciocolata albă are la bază unt de cacao, zahăr și lapte, ingrediente care îi conferă o culoare specifică, o textură fină și un gust deosebit.

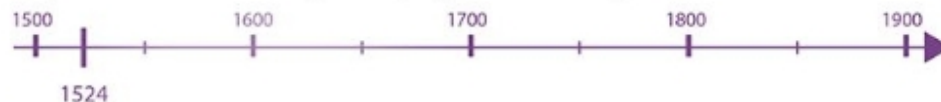
80 Când mănânci o bucată de ciocolată, gândește-te la călătoria uimitoare a boabelor de cacao, de la umbra pădurilor tropicale, prin vechile cetăți **mayașe**, până la fabricile moderne din ziua de azi. Fiecare tableță ascunde o poveste de mii de ani, plină de exploratori, invenții și multă creativitate.

2 Identifică în text:

- deosebiriile dintre arborele de cacao și alți arbori;
- cauza pentru care păstăile de cacao nu se recoltează mecanizat;
- motivul pentru care, la început, cacaoa a fost considerată medicament;
- schimbarea care a făcut ca băutura de cacao să fie luată în seamă și de europeni;
- explicația faptului că ciocolata cu lapte se topește mai repede decât cea amăruie.

3 Realizează o axă a timpului pe care să fixezi „drumul” ciocolatei de la prima întâlnire a unui european cu boabele de cacao până la apariția ciocolatei cu lapte.

4 Formați patru echipe și căutați pe internet sau din alte surse informații despre:

- ciocolata ruby;
- praline;
- beneficiile consumului de cacao;
- utilizarea ca monedă de schimb a boabelor de cacao.

Notați pe o fișă informațiile descoperite și prezentați-le în fața clasei.

Activitate practică

Căutați rețete de ciocolată de casă. Alegeți una dintre ele și preparați-o. Organizați un târg de ciocolată în școală și împărtășiți-le colegilor secretele preparatului vostru.

Bagaj de cuvinte

conchistador - aventurier spaniol, plecat să cucerească teritoriul în America

Lumea Nouă - teritoriu geografic care cuprinde America de Nord, America de Sud și Oceania, inclusiv Australia

aztec - persoană care făcea parte dintr-o uniune de triburi din regiunea centrală a Mexicului

mayaș - care aparține unei vechi populații indiene din America Centrală

1 Formarea, citirea și scrierea numerelor naturale de la 0 la 1 000 000

Spune numere formate din patru cifre ordonate descrescător.

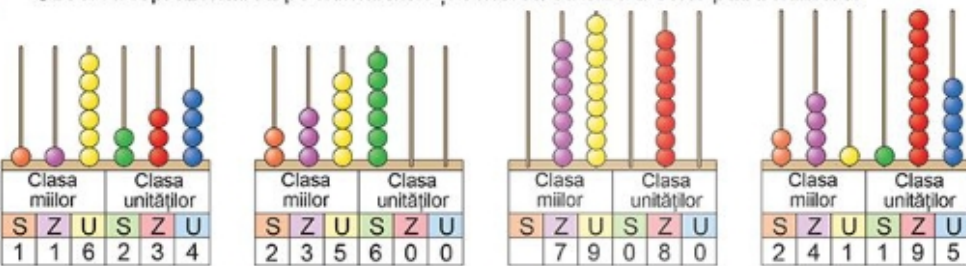
Descoperă

Un fermier a notat în registru cantitățile de fructe obținute din livezile sale.

mere - o sută șaisprezece mii două sute treizeci și patru kilograme
prune - două sute treizeci și cinci de mii șase sute kilograme
pere - șaptezeci și nouă de mii optzeci kilograme
nuci - două sute patruzeci și una de mii o sută nouăzeci și cinci kilograme

Citește numerele care reprezintă cantitatea de fructe din fiecare fel. Observă reprezentarea pe numărători și scrierea cu cifre a celor patru numere.

	Clasa milioanei			Clasa miilor			Clasa unităților		
	sute	zeci	unități ordinul 7	sute ordinul 6	zeci ordinul 5	unități ordinul 4	sute ordinul 3	zeci ordinul 2	unități ordinul 1
mere				1	1	6	2	3	4
prune				2	3	5	6	0	0
pere					7	9	0	8	0
nuci				2	4	1	1	9	5

Rețin Citirea unui număr se face de la stânga la dreapta, astfel: se citește numele fiecărui ordin (sute, zeci, unități) și apoi numele clasei respective. Numele claselor și numele ordinelor reprezentate prin cifra 0 nu se citesc. (305 044 - trei sute cinci mii patruzeci și patru)

- ➔ 10 unități de mii formează o zece de mii $10 \times 1\ 000 = 10\ 000$;
- ➔ 10 zeci de mii formează o sută de mii $10 \times 10\ 000 = 100\ 000$;
- ➔ 10 sute de mii formează un milion $10 \times 100\ 000 = 1\ 000\ 000$.

Aplic

1 Citește numerele scrise în tabel.

Clasa miilor			Clasa unităților		
sute	zeci	unități	sute	zeci	unități
4	3	6	1	5	2
	8	4	7	1	0
3	0	0	5	0	0
	9	1	0	0	9

2 Citește numerele:

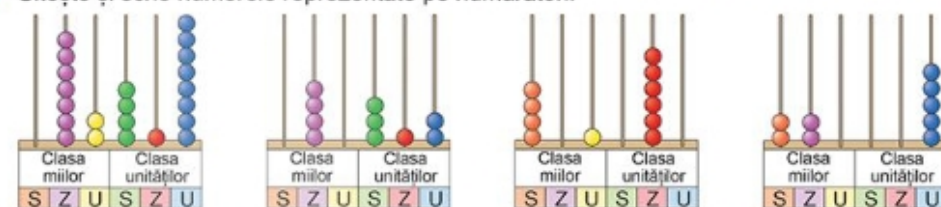
- ➔ 14 266; ➔ 87 353;
- ➔ 107 251; ➔ 507 008;
- ➔ 94 035; ➔ 20 014;
- ➔ 766 319; ➔ 240 507.

3 Scrie cu cifre următoarele numere:

- ➔ patru sute șaiszeci și șapte de mii două sute optzeci și unu;
- ➔ unsprezece mii cinci sute treizeci;
- ➔ 9 sute nouă mii 3 sute 42;
- ➔ un milion;
- ➔ 7 zeci de mii 8;
- ➔ 2 sute de mii 4 sute 5.

4 Încercuiește cu verde cifra zecilor de mii și cu portocaliu cifra sutelor din numerele de la exercițiul 3.

5 Citește și scrie numerele reprezentate pe numărători.

6 Scrie cu litere numerele: 318 225; 707 077; 65 202; 17 031; 955 470; 602 164.

Exersează

7 Formează șase numere de șase cifre diferite folosind cifrele scrise pe stegulețe.

8 Precizează ordinul reprezentat de cifra 5 în fiecare dintre numerele:

- 12 567; 258 133; 10 050;
- 43 895; 504 121; 435 200.

9 Descompune numerele, după model:

$$267\ 415 = 200\ 000 + 60\ 000 + 7\ 000 + 400 + 10 + 5$$

➔ 469 731 ➔ 83 211 ➔ 36 022 ➔ 179 004

10 Scrie numerele care au fost descompuse astfel:

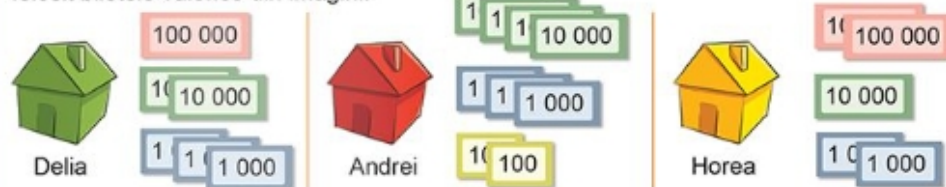
- ➔ $800\ 000 + 30\ 000 + 6\ 000 + 600 + 20 + 4$
- ➔ $300\ 000 + 7\ 000 + 10 + 9$
- ➔ $20\ 000 + 8\ 000 + 400 + 5$
- ➔ $90\ 000 + 1\ 000 + 200 + 5$

11 Scrie șase numere pare de cinci cifre care au cifra unităților de mii 3.

12 Transcrie din șirul de mai jos doar numerele impare de șase cifre.

- 433 272; 153 879; 33 295; 50 004; 702 014; 829 443; 45 555; 233 461; 200 007.

13 Delia, Andrei și Horea joacă Monopoly. Află cât plătește fiecare pentru imobil, știind că au folosit biletele valorice din imagini.

2 Compararea și ordonarea numerelor naturale de la 0 la 1 000 000

Spune numere mai mari decât 3 700 și mai mici decât 6 100.

Descopăr

Într-o fabrică de articole sportive s-au produs într-un an 85 342 de mingi de volei, 129 500 de mingi de tenis și 85 655 de mingi de fotbal.

- ➔ Din care fel de mingi s-au produs cele mai multe?
- ➔ Dar cele mai puține?
- ➔ Cum este numărul mingilor de volei față de cel al mingilor de fotbal?

Pentru a răspunde la întrebările de mai sus, trebuie să comparăm numărul mingilor.

Rețin

Când comparăm două numere, procedăm astfel:

Observăm cu câte cifre este scris fiecare dintre ele.

➔ **Cazul 1.** Dacă numărul cifrelor este diferit, este mai mare numărul cu mai multe cifre:
 $129\ 500 > 85\ 342$ $129\ 500 > 85\ 655$

➔ **Cazul 2.** Dacă cele două numere au același număr de cifre, comparăm cifrele celui mai mare ordin.

Dacă cifrele aceluiași ordin sunt identice, comparăm cifrele ordinului următor:

$$85\ 342 < 85\ 655 \quad (8 = 8; 5 = 5, 3 < 6)$$

Completează propozițiile:

- ➔ Cel mai mare număr de mingi este cel al mingilor ...
- ➔ Cel mai mic număr este cel al mingilor ...
- ➔ Numărul mingilor de volei este mai față de numărul mingilor de fotbal.

Aplic

1 Compară numerele folosind semnele $>$, $<$ sau $=$.

243 155 și 89 799

43 359 și 51 317

369 421 și 500 013

77 690 și 100 004

83 411 și 83 198

747 353 și 747 382

9 767 și 44 022

66 176 și 66 176

473 119 și 473 115

2 Completează tabelul cu numerele corespunzătoare.

Predecesorul	Numărul	Succesorul
	316 001	
73 256		
	999 999	
499 998		
		56 411

Îmi amintesc

Predecesorul unui număr este vecinul mai mic al acestuia.

Succesorul este vecinul mai mare al numărului.

3 Pentru fiecare dintre numerele de mai jos, scrie câte trei numere mai mari și trei numere mai mici.

33 433

133 232

323 133

4 Scrie numerele:

- ➔ de la 15 475 până la 15 481;
- ➔ cuprinse între 279 004 și 278 998;
- ➔ mai mici decât 10 003 și mai mari decât 9 996;
- ➔ pare, mai mici decât 200 004 și cel puțin egale cu 199 990.

5 Ordonează crescător numerele: 27 328; 407 100; 253 478; 43 316; 7 895; 706 359; 9 822.

6 Ordonează descrescător numerele: 141 521; 77 104; 54 230; 133 950; 8 211; 918; 600 004.

Exersează

7 Folosind cifrele 5; 0; 2; 8; 3; 6, scrie:

- ➔ cel mai mic și cel mai mare număr natural de șase cifre diferite;
- ➔ cel mai mic număr par de cinci cifre diferite;
- ➔ cel mai mare număr impar de șase cifre diferite.

8 Descoperă regula și continuă șirurile cu încă patru numere.

➔ 744 124; 744 126; 744 128; ...

➔ 61 442; 61 432; 61 422; ...

➔ 355 159; 355 157; 355 155; ...

➔ 18 025; 18 020; 18 015; ...

9 Completează cu cifre pentru a obține relații adevărate.

$$252\ 411 > \square 47\ 895$$

$$56 \square 39 < 56\ 339$$

$$767\ 203 > 76 \square 213$$

$$851\ 82 \square < 851\ 824$$

$$47\ 333 > 47\ 3 \square 1$$

$$6 \square 7\ 211 < 647\ 221$$

10 Scrie toate numerele naturale care-l pot înlocui pe a în relația: $296\ 993 \geq a \geq 296\ 988$.

11 Descoperă jetonul pe care îl caută fiecare copil.

Marius - cel mai mare număr de șase cifre distincte;

999 998

10 001

Tamara - cel mai mic număr de cinci cifre distincte;

Horațiu - cel mai mic număr impar de cinci cifre;

10 234

987 654

Irina - cel mai mare număr par de șase cifre.

3 Rotunjirea numerelor naturale de la 0 la 1 000 000

Rotunjește la ordinul miilor numerele: 1 425, 3 568, ...

Descopăr

La Jocurile Olimpice de vară din 2024 au participat **742 650** de spectatori. Site-ul *sportmedia.ro* a anunțat un număr de aproximativ **743 000** de spectatori, iar în cadrul unei emisiuni sportive prezentatorul a afirmat că au fost aproximativ **740 000** de spectatori.

➔ Care dintre informații a fost corectă?

Dacă rotunjim numărul **742 650** la ordinul miilor obținem **743 000**, iar dacă îl rotunjim la ordinul zecilor de mii obținem **740 000**, deci ambele informații sunt corecte.

Rotunjirea la ordinul miilor a numărului **742 650** este **743 000** pentru că cifra sutelor (6) este mai mare decât 5.

Rotunjirea la ordinul zecilor de mii a numărului **742 650** este **740 000** pentru că cifra miilor (2) este mai mică decât 5.

Rețin

Pentru a rotunji un număr la un ordin dat:

- ➔ identific cifra corespunzătoare ordinului cerut;
- ➔ dacă cifra de ordin imediat inferior este mai mică decât 5, rotunjim prin lipsă.
 $36\ 269 \rightarrow 36\ 000$ $2 < 5$;
- ➔ dacă cifra de ordin imediat inferior este mai mare sau egală cu 5, rotunjim prin adaos.
 $36\ 869 \rightarrow 37\ 000$ $8 > 5$;

Aplic

- Rotunjește la ordinul sutelor numerele: 17 853, 45 307, 79 218, 65 782 și 39 975.
- Rotunjește la ordinul miilor numerele: 29 376, 50 495, 88 914, 93 707 și 234 544.
- Rotunjește numerele la ordinul zecilor de mii: 34 956, 53 286, 469 075, 985 612 și 129 759.
- Transcrie numerele care se rotunjesc la ordinul zecilor de mii la **40 000**: 37 820, 41 197, 48 744, 33 367, 35 616 și 42 999.
- Scrisse cel mai mic și cel mai mare număr care se rotunjesc la **270 000**.

Exersează

- 6 Fixează pe axă numerele: 73 500, 77 800, 79 400, 75 700, 71 900, 74 100.

- 7 Completează tabelele cu:

a numerele la care se rotunjesc cele date.

Numărul	Numărul rotunjit la:			
	sute	mii	zeci de mii	sute de mii
113 873				
86 519				
720 285				
475 127				

b cel mai mic și cel mai mare număr care se rotunjesc la numărul dat.

Numărul rotunjit	Cel mai mic număr	Cel mai mare număr
5 470		
81 500		
7 000		
23 000		

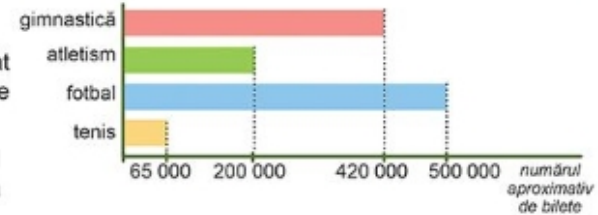
- 8 Scrie cinci numere mai apropiate de **65 000** decât de **66 000**.

- 9 Înlocuiește casetele cu cifre, astfel încât numerele obținute să se rotunjească la **500 000**. Scrie cel puțin două variante posibile pentru fiecare.

4 2 558 5 9 303 5 6 452 4 0 008 5 0 123

Rezolv probleme

- 10 În graficul alăturat este înregistrat numărul aproximativ de bilete vândute la Jocurile Olimpice de vară.

Alege din fiecare pereche numărul de bilete vândute și precizează ramura sportivă corespunzătoare.

64 836 sau 64 299; 261 035 sau 215 443; 448 746 sau 501 786; 421 713 sau 427 713.

- 11 La un depozit de manuale din București s-au adus pentru clasa a patra manuale de matematică, istorie și geografie. Afli numărul exact de manuale de fiecare fel știind că:

- ➔ numărul manualelor de matematică este cel mai mic număr care se rotunjește la **200 000**;
- ➔ numărul manualelor de istorie este cel mai mare număr care se rotunjește la **130 000**;
- ➔ numărul manualelor de geografie este cel mai mic număr scris cu cifre identice, care se rotunjește la **90 000**.

4 Scrierea numerelor cu cifre romane

Numără din 10 în 10, înainte și înapoi, pornind de la ...

Descopăr

Fragmentul de mai jos face parte din lecția „Mari domnitori români” din manualul de istorie, clasa a IV-a.

Mircea cel Bătrân a fost domn al Țării Românești la sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea, între anii **MCCCLXXXVI** și **MCDXVIII**.

Observă în textul de mai sus numerele scrise cu roșu.

Îmi amintesc

Romanii foloseau simboluri pentru a scrie numere. Iată câteva dintre ele:

$$I = 1 \quad V = 5 \quad X = 10$$

➔ Într-un număr poți alătura același simbol de cel mult trei ori. *Exemple:* III = 3, XXX = 30

➔ Când cifrele romane cu valoare mai mică sunt scrise după cifra cu valoare mai mare, acestea se adună:

$$\text{Exemple: } VI = 5 + 1 \rightarrow 6 \quad VIII = 5 + 1 + 1 + 1 \rightarrow 8 \quad XVI = 10 + 5 + 1 \rightarrow 16$$

➔ Când cifrele romane cu valoare mai mică sunt scrise în fața cifrei cu valoare mai mare, acestea se scad: *Exemple:* IV = 5 - 1 → 4 IX = 10 - 1 → 9

➔ Astăzi, folosim aceste cifre în numerotarea claselor, a capitolelor unei cărți, a lunilor anului, la scrierea secolelor etc.

➔ Cifrele pe care noi le folosim în scrierea numerelor: 0; 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9 se numesc cifre arabe.

Rețin

Pentru scrierea numerelor mai mari sau egale cu 40, romanii foloseau și următoarele simboluri:

$$L = 50 \quad C = 100 \quad D = 500 \quad M = 1\ 000$$

Vom descifra, deci, anii între care a domnit Mircea cel Bătrân astfel:

$$MCCCLXXXVI = 1\ 000 (M) + 300 (CCC) + 80 (LXXX) + 6 (VI) = 1\ 386$$

$$MCDXVIII = 1\ 000 (M) + 400 (CD) + 10 (X) + 8 (VIII) = 1\ 418$$

Aplic

1 Respectând regulile deja învățate, scrie numerele de mai jos cu cifre romane. Ajută-te de model.

$$40 = 50 - 10 = XL$$

$$90 = \dots =$$

$$400 = \dots =$$

$$900 = \dots =$$

$$60 = 50 + 10 = LX$$

$$110 = \dots =$$

$$600 = \dots =$$

$$1\ 100 = \dots =$$

2 Completează egalitățile cu numerele și simbolurile potrivite:

$$30 = 10 + 10 + 10 = XXX$$

$$300 = 100 + 100 + 100 = CCC$$

$$\rightarrow 20 = \dots + \dots = \dots$$

$$\rightarrow 80 = 50 + 30 = \dots + \dots = \dots$$

$$\rightarrow 70 = \dots + \dots + \dots = \dots$$

$$\rightarrow 200 = \dots + \dots = \dots$$

$$\rightarrow 800 = \dots + \dots = \dots + \dots = \dots$$

$$\rightarrow 700 = \dots + \dots = \dots$$

Exersează

3 Descompune numerele în sute, zeci și unități, apoi scrie-le cu cifre romane, ca în model:

$$476 = 400 + 70 + 6 = \text{CDLXXVI}$$

$$158 =$$

$$657 =$$

$$999 =$$

$$423 =$$

$$811 =$$

$$599 =$$

$$364 =$$

$$236 =$$

$$785 =$$

$$444 =$$

4 Completează după model:

ianie - luna a VI-a

secolul al cincisprezecelea - sec. al XV-lea

➔ august - ...

➔ secolul al șaptesprezecelea -

➔ ... - luna a IX-a

➔ secolul al paisprezecelea -

➔ ... - luna a VII-a

➔ secolul douăzeci și unu -

➔ decembrie - ...

➔ ... - sec. al XIX-lea

5 Scrie cu cifre arabe, apoi cu cifre romane numerele:

a șaizeci și șapte;

d o mie șaptezeci și patru;

b optzeci și doi;

e nouă sute nouăzeci și șapte;

c o mie patru sute șaisprezece;

f două mii două sute doisprezece.

6 Scrie cu cifre arabe numerele:

LXV; XLIV; MXCIV; CXII; CCCXLVI; CDLXIV; DCCIX; MCI; MMCCII.

7 Compară numerele scrise cu cifre romane și completează casetele cu semnele <, > sau =.

$$\rightarrow IX \bigcirc XI$$

$$\rightarrow XLVII \bigcirc LVI$$

$$\rightarrow CDXC \bigcirc DCX$$

$$\rightarrow MCM \bigcirc CMLX$$

$$\rightarrow XVI \bigcirc XIII$$

$$\rightarrow CVIII \bigcirc CIX$$

$$\rightarrow DC \bigcirc DL$$

$$\rightarrow MX \bigcirc CMX$$

8 Scrie toate numerele de trei cifre pe care le poți forma cu cifrele:

a C, X, I;
b D, C, X, V;
c D, C, L, I;
d M, D, C, X.

Joc

Mută câte un bețișor pentru a obține propoziții adevărate.

$$I + V = IV$$

$$VII - VI = XII$$

$$L - II = LI$$

$$XIX - VI = XV$$

$$IX - II = X$$

$$VIII + III = IX$$

Recapitulare

Acum știi!

- 1 Observă regula și continuă fiecare șir cu încă cinci numere.
a 16 990; 16 994; 16 998, ... **b** 572 120, 572 115, 572 110, ...

- 2 În tabelul de mai jos este înregistrată înălțimea, exprimată în metri, a unor vârfuri montane din țara noastră, dar și din alte țări. Citește aceste informații, apoi rezolvă cerințele.

Denumirea munților	Altitudine (înălțime)
Munții Rodnei (Vf. Pietrosu)	2 303 m
Munții Bucegi (Vf. Omu)	2 505 m
Munții Făgăraș (Vf. Moldoveanu)	2 544 m
Munții Alpi (Vf. Mont Blanc)	4 805 m
Munții Apuseni (Vf. Bihor)	1 849 m
Munții Himalaya (Vf. Everest)	8 849 m

Scrie denumirea vârfurilor:

- cu înălțimea mai mare decât a vârfului Omu, dar mai mică decât a vârfului Everest;
- cu înălțimea mai mică decât a vârfului Moldoveanu;
- în ordinea descrescătoare a înălțimii lor.

- 4 Scrie:
- cel mai mare număr de cinci cifre distincte, cu suma cifrelor **15**;
 - cel mai mic număr par de șase cifre, mai mare decât cel mai mare număr natural de șase cifre diferite;
 - cel mai mare număr, mai mic decât **6 000**, cu suma cifrelor **16** și produsul lor **0**.

- 5 Completează tabelul.

Numărul	Numărul rotunjit la:				
	zeci	sute	mii	zeci de mii	sute de mii
148 554					
484 615					
239 936					

- 6 Observă numerele marcate în enunțurile de mai jos, apoi completează un tabel asemănător.

- Bătălia de la Posada a avut loc în anul **1330**.
- Una dintre victoriile domnitorului Ștefan cel Mare împotriva turcilor a fost cea de la Vaslui, din anul **MCDLXXV**.
- Prima unire a celor trei țări române a fost înfăptuită de Mihai Viteazul în anul **MDC**.
- Marea Unire a avut loc la **1 Decembrie 1918**.

Numărul scris cu cifre arabe	Numărul scris cu cifre romane
1 330	?
?	MCDLXXV

- 3 Descompune sub formă de sumă numerele:

45 237;	370 800;
90 555;	306 914;
188 709;	417 873.

Evaluare

Iată cât știi!

- 1 Scrie numerele care au fost descompuse sub formă de sume și vei afla, în kilometri pătrați, suprafața următoarelor țări:

- România: $200\ 000 + 30\ 000 + 8\ 000 + 300 + 90 + 7 =$
- Norvegia: $300\ 000 + 5\ 000 + 7 + 200 + 80\ 000 =$
- Spania: $500\ 000 + 90 + 5\ 000 + 900 =$

- 2 Descoperă regula și completează fiecare șir cu câte trei numere.

- 7 348, 7 448, 7 548, ... , ... , ...
- 265 987, 264 987, ... , 262 987, ... , ...
- 98 765, ... , 76 543, 65 432, ... , ...

- 3 Pune semnul de relație potrivit (< ; > ; =) sau cifra care lipsește pentru a obține propoziții adevărate.

265 847 265 478 34 77 < 34 699 8 110 81 530

- 4 Scrie:

- trei numere consecutive pare, dintre care al doilea să fie **14 630**;
- cel mai mic număr natural impar de șase cifre diferite, care are cifra zecilor de mii cu **5** mai mică decât cifra sutelor;
- cel mai mare număr, mai mic decât **9 000**, care are doar două cifre identice.

- 5 Transcrie doar numerele care se rotunjesc la **400 000**.

429 562, 380 000, 454 676, 315 598, 352 110, 449 974.

- 6 Pentru fiecare număr scris cu cifre arabe, alege numărul scris corect cu cifre romane.

- 7 – XII, VII, XVII
- 64 – XLIV, LXVI, LXIV
- 439 – CDXXXIX, DCXXXIX, CDXXXI
- 1 848 – MDCCCLXVIII, MCDXLVIII, MDCCCXLVIII
- 1 990 – MCMX, MCMXC, MCMIX

- 7 Sunt un număr scris cu cifre distincte, cuprins între **23 000** și **24 000**, ultimele trei cifre ale mele fiind reprezentate de numere consecutive impare.

- Ce număr sunt eu?
- Care este succesorul meu?
- Ce număr obții dacă mă rotunjești la unități de mii?

Itemul	Foarte bine	Bine	Suficient
1	Scrie corect 3 numere.	Scrie corect 2 numere.	Scrie corect un număr.
2	Scrie corect 8-9 numere.	Scrie corect 6-7 numere.	Scrie corect 4-5 numere.
3	Scrie corect 4 semne/ cifre.	Scrie corect 3 semne/ cifre.	Scrie corect 2 semne/ cifre.
4	Scrie corect 5 numere.	Scrie corect 3-4 numere.	Scrie corect 2 numere.
5	Transcrie corect 4 numere.	Transcrie corect 3 numere.	Transcrie corect 1-2 numere.
6	Alege numărul corect în 5 situații.	Alege numărul corect în 3-4 situații.	Alege numărul corect în 1-2 situații.
7	Scrie corect 3 numere.	Scrie corect 2 numere.	Scrie corect un număr.

1

Alege să fii bun!
după R. J. Palacio

1 Răspunde la întrebări.

- ➔ Unde au ținut copiii ora de engleză?

- ➔ De ce era Jack un copil agreat de toți?

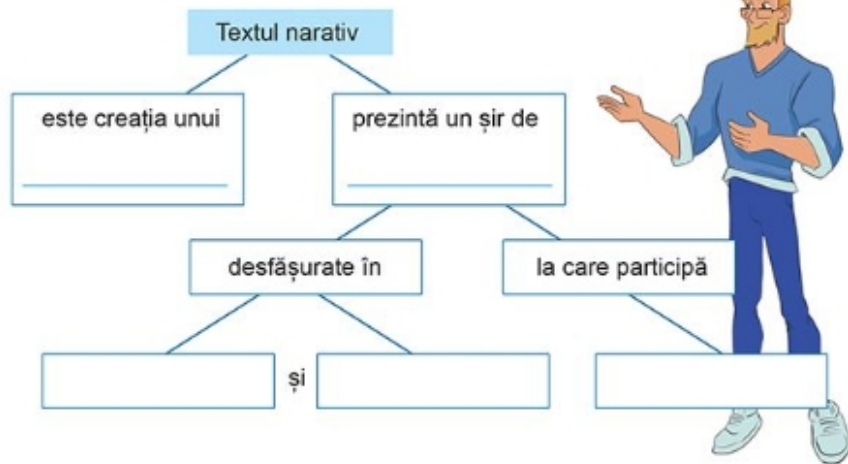
- ➔ Care este lucrul cel mai important, în opinia domnului Browne?

- ➔ Ce temă aveau copiii la sfârșitul fiecărei luni?

- ➔ Când îi trimiteau copiii câte o carte poștală profesorului lor?

- ➔ Ce trebuia scris pe cartea poștală?

2 Completează schema de mai jos, în legătură cu textul narativ.

3 Ești un observator tăcut al evenimentelor. Scrie pe fișa ta de observații, pe scurt, ce se petrece în fiecare dintre momentele întâmplării.

A sunat în pauză.

- ➔ Copiii se ridică.
- ➔ E mare forfotă.
- ➔ _____

Sala 321, înainte de începerea orei

- ➔ _____
- ➔ _____
- ➔ _____

Începe ora.

- ➔ _____
- ➔ _____
- ➔ _____
- ➔ _____

Ora se apropie de final.

- ➔ _____
- ➔ _____

4 Regăsim în text diferite stări sau atitudini ale personajelor. Transcrie secvențele din care se deduc acestea. Orientează-te după modelul dat.

izolare	M-am așezat în sală cât mai în spate cu putință.
prietenie	_____
excludere	_____
înțelepciune	_____
diplomație	_____
optimism	_____

5 Ți-ar plăcea ca domnul Browne să fie profesorul tău? Scrie trei lucruri care ți-au plăcut la el.

Apreciez la domnul Browne...

6 Imaginează-ți că ai participat la lecția domnului Browne și vrei să le povestești părinților tăi ce veți avea de făcut anul acesta (rândurile 66-71). Scrie pe rândurile de mai jos această prezentare.

Domnul Browne ne-a spus că dorește să începem un capitol nou în caietele noastre. La începutul fiecărei luni va scrie pe tablă ...

7 Relatează în 4-6 enunțuri o situație în care te-ai simțit exclus/ exclusă, menționând și ce te-a încurajat/ ajutat să depășești momentul.

8 Completează fiecare enunț cu unul dintre cuvintele: **primul, prima, primului, primei, primii, primele, primilor, primelor.**

- ➔ Tocmai se încheiase _____ oră.
- ➔ _____ elevi părăsiseră deja sala.
- ➔ Băiatul tremura de emoție înaintea _____ examen.
- ➔ Domnul Browne s-a adresat _____ soșiți.
- ➔ Lui August i se păru că _____ ore au trecut greu.
- ➔ El s-a așezat _____ în spatele clasei.
- ➔ Tema consta în notarea _____ impresii.
- ➔ A vândut bicicleta _____ persoane care a cerut-o.

9 Alege cuvântul potrivit în fiecare situație și colorează-l.

- ➔ Profesorul îi **primi** / **primii** cu drag pe copii.
- ➔ Ei au înțeles **primi** / **primii** ce au de făcut.
- ➔ Copiii obișnuiau să fie **directi** / **directii** în exprimarea părerilor.
- ➔ Copiii au luat-o în **directi** / **directii** diferite.
- ➔ Unele **decizi** / **decizii** nu au fost prea înțelepte.
- ➔ Uneori **decizi** / **decizii** fără să stai prea mult pe gânduri.
- ➔ În fața **școli** / **școlii** este o placă.
- ➔ A citit cineva placa de la intrarea acestei **școli** / **școlii**?
- ➔ Copilul nu-și putea **stăpâni** / **stăpânii** emoțiile.
- ➔ Nu știam cine sunt **stăpâni** / **stăpânii** aceluia câine.

10 Transformă după model:

subliniază - subliniind

- ➔ studiază - _____
- ➔ copiază - _____
- ➔ avariază - _____
- ➔ apreciază - _____

lucrează - lucrând

- ➔ accentuează - _____
- ➔ înființează - _____
- ➔ aterizează - _____
- ➔ încetează - _____

11 Alcătuieste enunțuri în care cuvintele **luni, spate, genul și chema** să aibă sensuri diferite.

12 Completează enunțurile cu formele potrivite ale cuvintelor: **dea, sar, sa, sau, nea, la, cel, mia, neam, de-a, s-ar, s-au, ne-a, l-a, ce-l, mi-a, ne-am.**

- Vreau să merg la bibliotecă, dar nu știu dacă să plec acum _____ mai târziu.
- Nu știu _____ face atât de fericit.
- _____ adunat mulți oameni în parc.
- M-au chemat _____ teatru astăzi.
- _____ de lei va fi depusă în cont.
- Noi _____ înțeles foarte bine în tabără.
- _____ care a câștigat concursul a fost fericit de toți.
- Sper să-mi _____ cineva un răspuns clar.
- Copiii se joacă _____ v-ați ascunselea.
- _____ putea să plouă în această după-amiază.
- Nouă _____ plăcut foarte mult spectacolul.
- Copiii _____ coarda în curtea școlii.
- Atitudinea _____ nu le-a plăcut celorlalți.
- El _____ ajutat pe colegul său la teme.
- Alina _____ povestit o întâmplare interesantă.
- Tom Inimă-Curată făcea parte dintr-un _____ de oameni neînfricați.
- Omul de _____ era tare amuzant.

13 Scrie în caiet câte o propoziție cu fiecare dintre cuvintele de la exercițiul anterior.

14 Recitește replica domnului Browne: „Nu aceasta este întrebarea pe care ar trebui să ne-o punem nouă înșine tot timpul?”

Observă cuvântul marcat, apoi citește mai jos forma corectă a acestuia, în funcție de pronumele pe care îl însoțește.

eu **însămi**
tu **însăți**
ea **însăși**

eu **însumi**
tu **însuți**
el **însuși**

Substantivul

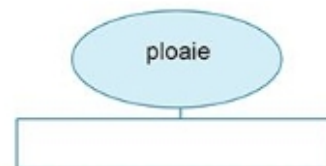
1 Subliniază substantivele din textul de mai jos.

Pe aproape fiecare masă era o carte deschisă. Când am ridicat cartea de pe masa de care mă sprijineam, am auzit înăuntru un zgomot, ca atunci când ridic cutia buncii în care înainte de nașterea mea, a fost cremă Nivea, iar acum sunt nasturi. Îmi place s-o scutur, e ca o jucărie. Am scuturat și cartea. S-au auzit, ca de foarte departe dinăuntru ei, niște țipete și un fel de șuier, tropăituri, o trompetă, șoapte și tot felul de sunete bizare care nu știu ce erau. M-am îndepărtat la iuțeală și m-am apropiat de altă carte. Am luat-o în mână, am dus-o la ureche și înăuntru ei am auzit un glăscior.

Chiar atunci, n-am habar de unde și cum, lângă mine a apărut un om impunător. Mi s-a părut că a răsărit ca soarele. Sau ca o ciupercă după ploaie.

(*Invizibili*, de Ioana Pârvulescu)

2 Scrie ce denumește fiecare dintre substantivele date.

3 Transcrie din textul de la exercițiul 1 substantivele care se referă la sunete.

4 Colorează cu verde substantivele comune și cu galben pe cele proprii din lista de mai jos.

bunica	vrăjitor	om	Tom	carte	<i>Invizibili</i>	Ileana	sora	surpriză
Maria	speranță	<i>Speranța</i>	fată	bibliotecara	Criș	corn	Cornu	

5 Alcătuieste cinci enunțuri, respectând cerințele:

- al doilea cuvânt să fie un substantiv propriu;
- primul cuvânt să fie substantiv comun, iar ultimul substantiv propriu;
- să conțină două substantive ce denumesc acțiuni;
- să înceapă și să se termine cu câte un substantiv ce denumește ființe.

1 Completează enunțurile cu forma potrivită a substantivelor date.

scafandru

_____ nu au avut o misiune ușoară.

Mihai și Cristian sunt _____.

Îi vom întreba pe _____ care au participat la căutare ce au descoperit.

ministru

Doar câțiva _____ au fost schimbați.

La întâlnire au participat _____ din mai multe țări.

Au lipsit de la ședință _____ educației și ai sănătății.

zimbru

_____ din rezervație sunt văzuți destul de rar.

În rezervație s-au mai adus doi _____.

Domnitorul pornise în căutare de _____.

arbitru

Cei trei _____ au intrat pe teren.

_____ de margine au decis că golul trebuie anulat.

La competiție au participat și câțiva _____ din țara noastră.

2 Scrie enunțuri în care să transformi cuvintele marcate, ca în model.

*Am cumpărat câteva **farfurii**.* → ***Farfuriile** sunt pictate manual.*

- ➔ S-au copt strugurii în **vii**.
- ➔ Câmpul era presărat cu bănuți galbeni de **păpădii**.
- ➔ Fetelor le place să poarte **pălării** excentrice.
- ➔ Pantofii erau așezați frumos în **cutii** de carton.
- ➔ Mielul și găscă erau singurele lui **avuții**.

3 Încercuiește varianta corectă a substantivelor.

- ➔ În orașul nostru sunt câteva **licee/ liceie** foarte bune.
- ➔ Mă bucuram de **aerul/ aierul** proaspăt.
- ➔ **Creerul/ Creierul** coordonează toate mișcărilor corpului.
- ➔ Unul dintre **traseiele/ traseele** recomandate era destul de dificil.
- ➔ Copiii urmăreau **scânteile/ scânteiele** ce se înălțau spre cer.
- ➔ Am vizitat câteva **muzee/ muzeie** foarte interesante.
- ➔ Dorothea mergea pe **aleia/ aleea** din cărămizi galbene.

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

Trăia odată, demult, într-un oraș mare, un ceasornicar bătrân, adică un meșter care face și drege ceasuri deșteptătoare, ceasornice, pendule și ceasuri cu cuc. Într-o zi, plimbându-se printr-o pădure de la marginea orașului, văzu un ceas aruncat la rădăcina unui stejar. Dar ce ceas? O minune de ceas!

Era mare cât un băiat sau o fetiță de patru ani, avea limbile de aur și cifrele de pietre scumpe. Nu, niciodată nu mai văzuse ceasornicarul un asemenea ceas!

Îl privi din față, îl privi din spate, apoi trase cu urechea. Dar ceasul nu făcea tic-tac.

– E stricat, e stricat de bună seamă, își spuse meșterul. Am să-l iau eu, am să-l dreg și-o să vestesc în tot orașul, pentru ca acel care l-a pierdut să și-l poată lua.

Zis și făcut. Cum a ajuns acasă, ceasornicarul s-a pus pe treabă, a desfăcut cutia ceasului și a văzut că ceasul nu făcea tic-tac pentru că nu avea pitic.

Nu știați? Păi sigur, pe vremea aceea, în fiecare ceas locuia câte un pitic. El era cel care mișca roțile dințate și bătea cu un ciocănel, făcând tic-tac, tic-tic-tac... Ehei, nu oricine era în stare să-l vadă! Nu-l puteau vedea decât cei care făcuseră nouăzeci și nouă de fapte bune – și încă și aceia îl vedeau cu mare, cu nespuse de mare greutate. Dacă era atât de mic!...

Piticii din pendule erau de-o șchioapă, cei din ceasurile cu cuc erau cât unghia, iar cei din ceasornicele pe care oamenii le poartă pe braț sau în buzunar nu creșteau mai mari decât un vârful de ac. Firește, era greu să-i zărești, chiar dacă ai fi făcut nu nouăzeci și nouă, dar și o sută de fapte bune!

Meșterul văzu așadar că ceasul cel minunat nu merge pentru că n-are pitic. Cine știe ce i se întâmplase de dăduse bir cu fugiții și părăsise mândrețe de ceasornic!

Dar ceasornicarul nu se sperie și nici nu se amări. Se potrivea numai bine căci, iată, doar cu o zi în urmă cineva călcase din greșeală peste un ceas și – cum cel ce făcuse borboața era un om mare și gras – ceasul se făcuse praf. Meșterul îl scosese mai mult mort decât viu pe bietul pitic al ceasului, care plângea cu lacrimi uriașe cât o gămălie de ac. Și-l vârâse deocamdată într-un sertar. Acolo, sârmanul pitic, harnic nevoie mare, ciocănea întruna și făcea tic-tac, tic-tic-tac. Dar se ostenea de pomană pentru că, vezi bine, sertarul nu putea arăta ora exactă...

– Piticuțule – spuse ceasornicarul, deschizând sertarul – ia te uită ce ceas a găsit tata pentru tine...

– Ura-a-a! strigă piticul și, de bucurie, își zvârli căciulița cât colo.

Apoi se grăbi să intre în noua locuință, unde se puse de îndată pe treabă, ciocănind cu multă tragere de inimă și făcând tic-tac, tic-tic-tac, așa cum numai un pitic vrednic poate să facă, dacă se știe gospodar în ceasul lui.

Și măcar că meșterul așezase ceasornicul la vedere în vitrină, și dăduse răvaș prin oraș, zilele treceau fără să se ivească nici urmă de păgubaș. Dar, într-o zi, împăratul ieși la plimbare și, trecând prin fața dughenei, văzu în vitrină ceasul cu limbi de aur și cifre de pietre prețioase.

Atunci îi spuse meșterului:

– Vreau să-ți cumpăr ceasul!

(Povestea ceasului cu inimă, de Vladimir Colin)

1 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru sensul din text al cuvintelor:

↳ limbile - _____	↳ scumpe - _____
↳ asemenea - _____	↳ să dreg - _____
↳ să vestesc - _____	↳ zvârli - _____
↳ întruna - _____	↳ se ostenea - _____
↳ de pomană - _____	↳ răvaș - _____

2 Recitește textul și precizează înțelesul construcțiilor:

↳ trase cu urechea - _____	↳ s-a pus pe treabă - _____
↳ de bună seamă - _____	↳ de-o șchioapă - _____
↳ dă bir cu fugiții - _____	↳ se făcuse praf - _____
↳ harnic nevoie mare - _____	↳ tragere de inimă - _____

3 Răspunde la întrebări.

- ↳ De ce nu funcționa ceasul atunci când ceasornicarul l-a deschis?

- ↳ Cine poate vedea piticii din ceasuri, conform textului?

- ↳ Ce diferențe există între piticii din pendule, ceasurile cu cuc și ceasornicele de mână sau de buzunar?

- ↳ Ce s-a întâmplat cu piticul ceasului stricat, înainte de a ajunge în sertarul ceasornicarului?

- ↳ De ce piticul din sertar nu putea arăta ora exactă, deși muncea?

- ↳ Cum a reacționat piticul când ceasornicarul i-a găsit o nouă locuință?

- ↳ Ce a făcut ceasornicarul pentru a găsi proprietarul ceasului?

- ↳ Cine a dorit să cumpere ceasul cu limbi de aur și cifre de pietre prețioase?

4 Transcrie enunțul din care afli care era rolul piticului unui ceas.

5 Scrie într-un enunț ce l-a atras pe împărat la ceasul din vitrină.

6 Pornind de la enunțul: „Dar ceasornicarul nu se sperie și nici nu se amărește”, identifică două lucruri care l-au ajutat să rămână optimist.

7 Ceasornicarul i-a explicat împăratului de ce nu poate să-i vândă ceasul. Imaginează-ți argumentele acestuia și scrie explicația în 2-4 enunțuri.

– Măria ta,

8 Selectează din text câte trei substantive:

↳ de genul feminin, numărul singular	____	____	____
↳ de genul masculin, numărul singular	____	____	____
↳ de genul neutru, numărul singular	____	____	____
↳ de genul feminin, numărul plural	____	____	____
↳ de genul masculin, numărul plural	____	____	____
↳ de genul neutru, numărul plural	____	____	____

Evaluare

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

★ Împăratul a luat ceasul și l-a așezat în sala tronului. Din ziua aceea, se petrecu însă un lucru tare ciudat. Primea, de pildă, împăratul pe câte un boier care venea să se plângă că-l necăjesc țărani. Abia îi spunea împăratul: „Vorbește, boierule! Îți dau voie să vorbești o oră.” că ceasul cu limbi de aur și arăta că ora trecuse.

Pleca boierul supărat, fără să apuce să deschidă măcar gura.

Dacă venea însă o văduvă, care îl învinuia pe boier că-i fură și ultima bucătică de pâine, împăratul îi spunea:

– Ei, vorbește și tu! Îți dau voie să vorbești o clipă...

Și iată că după ceasul cu limbi de aur clipa ținea, ținea și nu se mai sfârșea... Pleca văduva numai când spusese tot ce avea pe inimă!

★ Dacă au văzut așa, s-au strâns boierii într-o zi și s-au dus la împărat.

– Măria ta, nu se mai poate... Ceasul măriei tale ne face viața amară. Nu merge bine, măria ta!

– Ceasul meu cu limbi de aur și cifre de pietre scumpe? strigă mânios împăratul, care era nespus de mândru de ceasul lui.

– Întocmai, măria ta!

Întâia oară nici n-a vrut să-i asculte împăratul. A doua oară tot așa. A treia oară, când s-a mai lămurit și el, l-a chemat pe meșterul ceasornicar și i-a spus:

★ – Ascultă, meștere! Se plâng boierii mei că ceasul cu limbi de aur nu merge cum se cuvine...

– Vai de mine! Păi e un ceas minunat!...

– Minunat, neminunat, să faci bine să-l cercetezi și să-l dregi, că nu mai am zi bună cu boierii mei!

Ceasornicarul luă ceasul, îl duse acasă și-l desfăcu. Piticul ceasului stătea la datorie; nu dormea, nu căsca și ciocănea harnic tic-tac, tic-tic-tac.

– Ce-i, piticuțule? întrebă meșterul. De ce se plânge măria sa?

– Mestere, meștere – oftă piticul – ce să fac dacă am o inimă? Inima ține cu oamenii nevoiași și nu-i iubește pe boierii hrăpăreți... Așa că pun ceasul să meargă mai încet sau mai repede, după cum cred eu că-i bine.

Meșterul dădu din cap. Doar avea și el o inimă și-l înțelegea tare bine pe piticul cel inimos!

– Cum să facem atunci? se frământă meșterul. Cum să facem?

★ Și, cum se frământa el așa, deodată își aduse aminte că în orașul acela venise cu o zi în urmă un ceasornicar, despre care se zvonea că-i tare priceput. Se duse la el și-i ceru sfat.

– Las' pe mine! spuse acesta. Am să nascocesc eu ceva.

Și, cum ținea să-l bucure pe împărat, nascoci un pitic de fier, atât de iscusit lucrat, încât putea face tot ce făceau și piticii adevărați. La fel ciocănea tic-tac, tic-tic-tac, la fel punea ceasul în mișcare, dar... n-avea inimă.

Tare s-au bucurat boierii și împăratul când li s-a înfățișat ceasul cu limbi de aur și pitic de fier. L-au așezat în sala tronului și de atunci din nou vorbiră boierii câte o oră, iar nevoiașii câte o clipă...

Apoi, îmbătrânind, piticii din ceasornice se mutară rând pe rând în țara poveștilor și în locul lor fură așezați pitici de fier sau arcuri, lanțuri, pendule și cuci. Până în zilele noastre se cunosc ceasuri cu arc, cu lanț, cu pendulă sau cuc, dar ceasuri cu pitic nu se mai cunosc decât în poveștile prietenului meu, care scrie toate poveștile pentru copii. Și ceasuri cu inimă, tot așa...

(Povestea ceasului cu inimă, de Vladimir Colin)

1 Precizează:

→ timpul -

→ locul -

→ personajele -

2 Explică într-un enunț:

a nemulțumirea boierilor;

b motivul pentru care piticul a ales să acționeze într-un anumit fel;

c soluția pe care a găsit-o noul ceasornicar la problema împăratului;

d consecințele noii invenții asupra piticilor din ceasuri.

3 Formulează câte un enunț despre:

a piticul din ceas;

b împărat;

c meșterul ceasornicar.

4 Observă delimitarea fragmentelor, apoi formulează ideile principale.

★
★
★
★

5 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

→ ciudat - _____	→ de pildă - _____
→ necăjesc - _____	→ s-au strâns - _____
→ întâia - _____	→ cum se cuvine - _____
→ nevoiași - _____	→ hrăpăreți - _____

6 Subliniază și analizează substantivele din enunțul: „Ceasul meu cu limbi de aur și cifre de pietre scumpe?”

7 Explică folosirea semnelor de punctuație în secvența: „Vorbește, boierule! Îți dau voie să vorbești o oră.”

Itemul	Foarte bine	Bine	Suficient
1	Rezolvă corect în 3 situații.	Rezolvă corect în 2 situații.	Rezolvă corect într-o situație.
2	Rezolvă corect în 4 situații.	Rezolvă corect în 2-3 situații.	Rezolvă corect într-o situație.
3	Formulează 3 enunțuri corecte.	Formulează 2 enunțuri corecte.	Formulează un enunț corect.
4	Formulează corect 4 idei.	Formulează corect 2-3 idei.	Formulează corect o idee.
5	Scrie 7-8 cuvinte corecte.	Scrie 5-6 cuvinte corecte.	Scrie 3-4 cuvinte corecte.
6	Recunoaște și analizează corect 5 substantive.	Recunoaște și analizează corect 3-4 substantive.	Recunoaște și analizează corect 1-2 substantive.
7	Explică folosirea a 4 semne de punctuație.	Explică folosirea a 2-3 semne de punctuație.	Explică folosirea unui semn de punctuație.

3 Înalță-te prin cunoaștere!

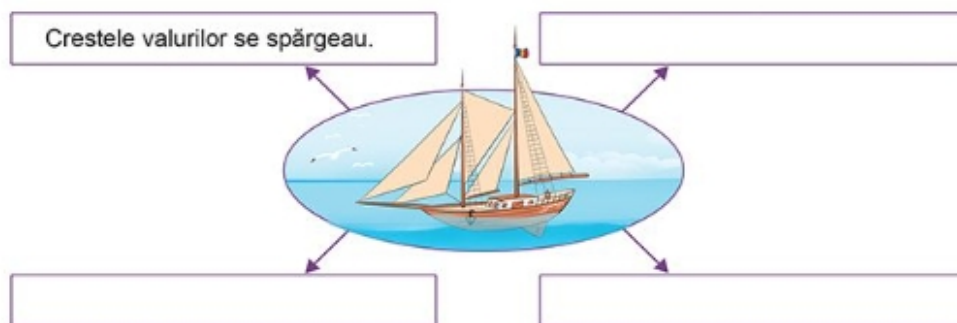
Toate pânzele sus! după Radu Tudoran

1

1 Completează enunțurile cu informații din text.

- Speranța ar fi ajuns a doua zi în Dardanele doar dacă _____
- Mihu nu putea fi atent la învățăturile căpitanului despre nordul geografic și nordul magnetic pentru că _____
- Deriva influența semnificativ drumurile mai lungi deoarece _____
- Gherasim îl alunga pe Ieremia cu flinta de pe punte fiindcă _____

2 Selectează din text și scrie cuvinte sau expresii care descriu peisajul maritim.

3 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

→ apus - _____	→ sprintenă - _____
→ nord - _____	→ tainele - _____
→ răsuflare - _____	→ greșeală - _____
→ nemișcat - _____	→ purpurie - _____
→ navigatori - _____	→ zbuciumate - _____

2 Numerele naturale de la 0 la 1 000 000

1 Formarea, citirea și scrierea numerelor naturale de la 0 la 1 000 000

Începem ușor

1 Scrie cu cifre următoarele numere:

→ trei sute paisprezece mii două sute șaiszeci și șapte:

→ patru sute cinci mii cincizeci și opt:

→ șase sute de mii douăzeci și unu:

→ optzeci și opt de mii patru:

→ două sute unsprezece mii treizeci:

→ nouă sute de mii doi:

→ zece mii zece:

2 Observă codurile și scrie numerele reprezentate.

- - o sută de mii
- - o zece de mii
- - o mie
- ▲ - o sută
- ▲ - o zece
- ▲ - o unitate

■■▲▲▲ -

■■■▲▲▲ -

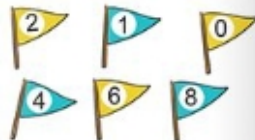
■■■▲▲▲ -

■■▲▲▲ -

■■■▲▲▲ -

3 Folosind cifrele scrise pe stegulețe, scrie șase numere de șase cifre diferite, cu cifra zecilor de mii 0.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

4 Scrie numerele:

→ de la 38 248 la 38 252;

→ cuprinse între 194 778 și 194 783;

→ de la 739 598 la 739 601;

→ cuprinse între 49 997 și 50 002.

Continuăm cu încredere

5 Scrie cinci numere naturale consecutive dintre care:

→ al doilea să fie 313 415;

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

→ al patrulea să fie 872 052;

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

→ ultimul să fie 44 002;

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

→ penultimul să fie 600 005;

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

→ al treilea să fie 72 303.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

6 Scrie cinci numere de cinci cifre, care îndeplinesc simultan condițiile:

→ sunt numere pare;

→ cifra unităților de mii este mai mică decât 4;

→ cifra zecilor este cu 2 mai mare decât cea a zecilor de mii.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

7 Descompune sub formă de sumă următoarele numere, respectând modelul:

$$575\ 298 = 500\ 000 + 70\ 000 + 5\ 000 + 200 + 90 + 8$$

272 048; 539 899; 176 411; 87 122; 56 014; 64 003; 407 205; 713 218.

8 Scrie sub forma unei sume de produse numerele, ca în model.

$$248\ 976 = 2 \times 100\ 000 + 4 \times 10\ 000 + 8 \times 1\ 000 + 9 \times 100 + 7 \times 10 + 6$$

466 385; 729 831; 54 237; 73 419; 95 643; 238 602; 117 584; 99 827.

Devenim experți

9 Scrie toate numerele de forma $\overline{a42bc}$, cu suma cifrelor 10.

10 Află toate numerele de forma \overline{abc} , în care $3 \times a + b + c = 10$.

11 Câte numere de patru cifre au cifra miilor și a zecilor 3?

12 Câte numere de cinci cifre diferite au cifra zecilor de mii 6, iar a sutelor 0?

13 Un număr natural de cinci cifre diferite, adunat cu răsturnatul său, dă suma 44 444. Care este numărul? Găsește toate soluțiile.

2 Compararea și ordonarea numerelor naturale de la 0 la 1 000 000

Începem ușor

- 1 Compară numerele și scrie în cercuri semnele de relație corespunzătoare.
- \rightarrow 345 121 \bigcirc 81 100 \rightarrow 36 547 \bigcirc 19 787 \rightarrow 11 011 \bigcirc 10 110
 \rightarrow 97 588 \bigcirc 144 004 \rightarrow 543 392 \bigcirc 801 001 \rightarrow 30 008 \bigcirc 30 080
 \rightarrow 77 898 \bigcirc 516 014 \rightarrow 715 408 \bigcirc 900 119 \rightarrow 667 321 \bigcirc 676 321
 \rightarrow 430 003 \bigcirc 9 527 \rightarrow 67 483 \bigcirc 22 777 \rightarrow 77 707 \bigcirc 77 770
- 2 Ordonează crescător numerele din casetele galbene și descrescător pe cele din casetele verzi.

41 147 60 100 47 144 100 060 447 114
 106 060 606 101 11 606 106 006 14 744

- 3 Scrie toate numerele naturale:
- \rightarrow de la 24 198 până la 24 203;
 \rightarrow cuprinse între 503 004 și 502 998;
 \rightarrow mai mari decât 79 995 și mai mici decât 80 002;
 \rightarrow impare, mai mici decât 85 009 și cel puțin egale cu 84 997.

- 4 Completează casetele cu cifre, astfel încât să obții relații adevărate.
- \rightarrow $8\ 753 > 8\ \square\ 84$ \rightarrow $36\ \square\ 81 > 3\ \square\ 128$ \rightarrow $4\ \square\ \square\ 263 > 4\ \square\ \square\ 559$
 \rightarrow $3\ \square\ 55 < 3\ 155$ \rightarrow $\square\ 5\ 272 < 24\ 113$ \rightarrow $751\ 35\ \square < 751\ 35\ \square$

- 5 Completează casetele cu numere, pentru a obține propoziții adevărate.
- $83\ 516 < \square < 84\ 121$ $166\ 031 > \square > \square$
 $783\ 002 > \square > 750\ 426$ $44\ 998 < \square < \square$
 $89\ 504 > \square > 26\ 457$ $\square > \square > 462\ 684$

- 6 Determină toate numerele de forma **aa 759**, mai mari decât 65 759.

Continuăm cu încredere

- 7 Scrie în ordine descrescătoare cinci numere naturale cu cifra sutelor de mii 8, iar cea a miilor cu 6 mai mică.
- 8 Folosind cifrele 4, 9, 6, 0, 3, scrie:
- a** cel mai mic și cel mai mare număr de cinci cifre diferite; $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$ $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$
b cel mai mare număr impar de cinci cifre diferite; $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$
c cel mai mic număr, mai mare decât 49 000; $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$
d cel mai mare număr, mai mic decât 60 000. $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$
- 9 Scrie cel mai mic și cel mai mare număr de patru cifre:
- a** distincte, cu suma cifrelor 18; $\square\ \square\ \square\ \square$ $\square\ \square\ \square\ \square$
b diferite, cuprinse între 2 541 și 2 718; $\square\ \square\ \square\ \square$ $\square\ \square\ \square\ \square$
c cu suma cifrelor 16. $\square\ \square\ \square\ \square$ $\square\ \square\ \square\ \square$
- 10 Determină cel mai mic și cel mai mare număr natural de cinci cifre care are suma cifrelor 23 și produsul lor egal cu 0. $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$ $\square\ \square\ \square\ \square\ \square$

Devenim experți

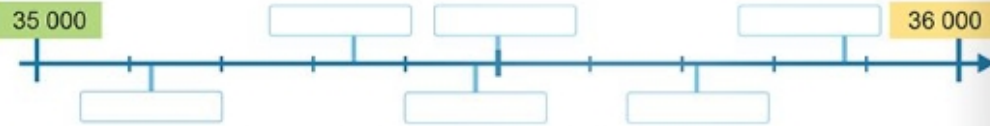
- 11 Se dă numărul 180 456. Elimină:
- \rightarrow două cifre, astfel încât să rămână cel mic număr impar; $\square\ \square\ \square$
 \rightarrow trei cifre, astfel încât să rămână cel mai mare număr par. $\square\ \square\ \square$
- 12 Se dă numărul 910 478. Elimină trei cifre, astfel încât cele rămase, păstrând ordinea, să formeze:
- \rightarrow cel mai mic număr; $\square\ \square\ \square$
 \rightarrow cel mai mare număr; $\square\ \square\ \square$
 \rightarrow un număr cu suma cifrelor 20. $\square\ \square\ \square$
- 13 Află cel mai mic număr natural de șase cifre care îndeplinește simultan următoarele condiții:
- \rightarrow este scris cu cifre distincte;
 \rightarrow e mai mare decât 300 000;
 \rightarrow are suma cifrelor mai mare decât 18. $\square\ \square\ \square\ \square\ \square\ \square$
- 14 Află câte numere sunt cuprinse între:
- \rightarrow 58 și 79; \rightarrow 143 și 198; \rightarrow 2 517 și 3 121; \rightarrow 37 406 și 50 000.
- 15 Câte numere de forma **ab 3c2**, mai mari decât 60 000, există?

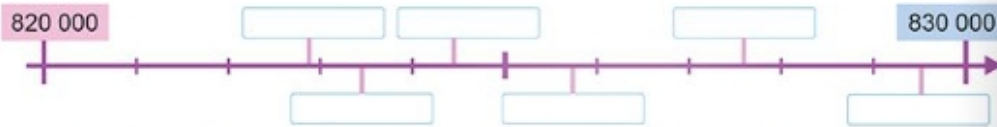
Începem ușor

1 Fixează pe axele de mai jos numerele date. Descoperă numărul la care se rotunțește fiecare și colorează caseta, respectând codul culorilor.

→ 35 120; 35 880; 35 340; 35 480; 35 500; 35 710.

→ 823 400; 827 600; 829 500; 822 900; 825 700; 824 400.

2 Completează tabelul.

Numărul	Numărul rotunjit la:			
	sute	mii	zeci de mii	sute de mii
7 287				—
43 539				—
246 188				
113 873				
507 632				
671 449				
103 954				

3 Fixează pe axă trei numere care se rotunjesc la 78 000 și trei numere care se rotunjesc la 79 000.

4 Scrie în casete cifre, astfel încât numerele obținute să se rotunjească la 700 000.

6 2 331 7 9 101 7 6 351 6 0 004
6 2 331 7 9 101 7 6 351 6 0 004

5 Numărul $4x179$ se rotunțește la ordinul zecilor de mii la 40 000. Ce valori poate avea x în acest caz?

6 Numărul $7y3421$ se rotunțește la ordinul sutelor de mii la 800 000. Câte valori poate avea y în acest caz?

7 Bifează propozițiile adevărate:

- Numărul 46 380 rotunjit la ordinul miilor este 46 000.
 Rotunjit la ordinul zecilor de mii, numărul 867 121 devine 860 000.
 Numărul 35 656 este mai aproape de 30 000 decât de 40 000.
 Rotunjit la ordinul sutelor de mii, numărul 155 208 devine 200 000.

Devenim experți

8 Folosind cifrele 4, 7, 2, 5, 8, 1, scrie câte un număr care se rotunțește la:

400 000 20 000 15 000 600 000 12 800 53 000 47 200 900 000

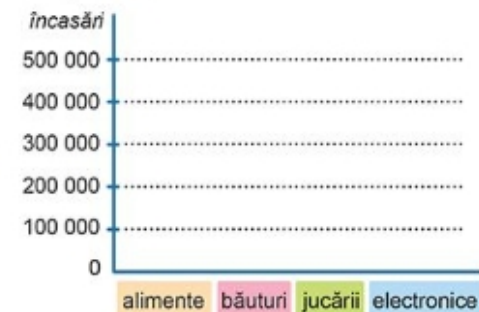
9 Scrie cel mai mic și cel mai mare număr care se rotunjesc la cele date.

550 000 800 000 743 000 67 000 203 000 81 000 360 000 400 000

10 Iată încasările unui hipermarket la sfârșitul unei săptămâni:

- alimente - 278 045 lei →
 → băuturi - 95 288 lei →
 → jucării - 133 862 lei →
 → electronice - 408 504 lei →

Rotunțește la sute de mii sumele încasate pe fiecare produs, apoi reprezintă-le pe graficul alăturat.

11 Stabilește valoarea de adevăr a fiecărui enunț.

- Succesorul numărului 64 499 se rotunțește la 65 000.
 → Cel mai mare număr, mai mic decât 638 999, se rotunțește la 700 000.
 → Numerele cuprinse între 13 572 și 13 472 se rotunjesc la 14 000.
 → Orice număr de forma $4a0bcd$ se rotunțește la 500 000, dacă a este mai mare sau egal cu 5.

Începem ușor

- 1 Identifică pentru fiecare număr scris cu cifre arabe pe cel scris cu cifre romane și colorează, respectând codul.

21

19

201

499

664

2 001

1 850

CCI

XIX

XXI

MMI

MDCCCL

CDXCIX

DCLXIV

- 2 Încercuiește în enunțurile de mai jos varianta corectă de scriere a numerelor.

Amalia a terminat clasa a 3-a/ a III-a și este în vacanță la bunici. Are de citit „Dumbrava minunată”, o carte cu 9/ IX capitole. Și-a propus să citească câte 25/ XXV de pagini pe zi. Astfel, va termina cartea în 15/ XV zile. Capitolul al 5-lea/ al V-lea, intitulat „Duduia Lizuca găsește gazdă bună în dumbravă”, a ținut-o cu sufletul la gură.

Ea a aflat că această carte a fost publicată în secolul al 20-lea/ al XX-lea, mai precis în anul 1926/ MCMXXVI.

- 3 Scrie numerele date cu cifre romane, după model.

$$1\ 848 \rightarrow 1\ 000 + (500 + 100 + 100 + 100) + (50 - 10) + (5 + 3) = MDCCCXLVIII$$

- 469 →
- 972 →
- 734 →
- 1 516 →
- 2 025 →
- 3 611 →
- 1 984 →

- 4 Scrie cu cifre romane următoarele numere:

- 83 - → 575 - → 1 388 -
- 96 - → 821 - → 1 729 -
- 137 - → 965 - → 3 009 -

- 5 Scrie toate numerele de trei cifre care se pot forma cu cifrele:

→ C, L, X, V

→ M, C, X, I

→ D, C, I, V

- 6 Scrie cu cifre romane cinci numere, formate din sute, zeci și unități, mai mici decât CMVIII.

- 7 Scrie fiecare dintre numerele de mai jos cu cifre arabe. Schimbă apoi în fiecare dintre ele poziția unei cifre și scrie numerele obținute.

Exemplu: XI - 11 → IX - 9

- XLII -
- MCXIII -
- DCXI -
- CMIV -
- CMLX -

- 8 Completează tabelul.

Evenimentul istoric	Anul cu cifre arabe	Anul cu cifre romane	Secolul
Bătălia de la Călugăreni	1 595		
Primul război daco-roman		CI - CII	
Unirea Moldovei cu Țara Românească	1 859		
Încoronarea regelui Ferdinand		MCMXXII	
Bătălia de la Vaslui	1 475		
Prima carte tipărită în limba română	1 561		
Al Doilea Război Mondial	1 939 - 1 945		
Aderarea României la NATO		MMIV	

- 9 Compară numerele scrise cu cifre romane.

- XIX ○ XVIII LXVI ○ XC DCCIV ○ CMI
- XXVII ○ XXXII MMDXXX ○ MMCXL CDIX ○ DII

Începem ușor

- 1 Scrie numerele naturale:
- de la 143 738 până la 143 742;
 - pare, mai mari decât 58 692 și mai mici decât 58 704;
 - impare, cuprinse între 204 109 și 204 097;
 - mai mici decât 30 003 și cel puțin egale cu 29 998.

- 2 Observă regula de formare a șirurilor și continuă fiecare șir cu încă trei numere.
- 30 994; 30 996; 30 998;
 - 7 325; 7 320; 7 315;
 - 216 300; 215 300; 214 300;
 - 24 009; 24 006; 24 003;

3 Citește cu atenție tabelul și completează enunțurile.

Fluviul	Lungimea
Dunărea	2 850 km
Volga	3 530 km
Nil	6 650 km
Mississippi - Missouri	6 275 km
Amazon	6 440 km
Rin	1 233 km

- Fluviul _____ are lungimea cea mai mare, iar _____ are lungimea cea mai mică.
- Dunărea are lungimea mai mare decât _____ și mai mică decât _____.
- Fluviile _____ au lungimile de aproximativ 6 000 km.
- Dacă am așeza în ordine crescătoare fluviile după lungimile lor, Mississippi-Missouri s-ar afla între _____ și _____.
- Lungimea fluviului _____ este reprezentată de un număr cu suma cifrelor 11.

- 4 Scrie sub forma unei sume de produse numerele:
- 9 806 =
 - 436 822 =
 - 73 490 =
 - 508 014 =

- 5 Compară numerele:
- 9 879 ○ 104 421
 - 36 480 ○ 32 966
 - 200 000 ○ 58 776
 - 638 529 ○ 638 522
 - 714 401 ○ 714 104
 - 98 898 ○ 898 988

- 6 Folosind cifrele 2, 6, 0, 9, 5, scrie:
- cel mai mic număr par de cinci cifre distincte -
 - cel mai mare număr impar de cinci cifre diferite -
 - cel mai mic număr de cinci cifre distincte, cu cifra unităților de mii 6 -
- 7 Scrie:
- cel mai mic număr de cinci cifre distincte, cu suma cifrelor 16 -
 - cel mai mare număr par de șase cifre în care se repetă de două ori cifra 7 -
 - cel mai mare număr impar, mai mic decât 50 000, cu suma cifrelor 14 și produsul lor 0 -

8 Completează tabelul.

Numărul	Numărul rotunjit la:				
	zeci	sute	mii	zeci de mii	sute de mii
356 418					
792 225					
83 169					
497 364					
64 755					
97 647					

Devenim experți

9 Pe documentul de mai jos, Radu a scris în dreptul datelor istorice numerele corespunzătoare cu cifre arabe. Din neatenție, fratele său a vărsat cana cu ceai și o parte dintre acestea au dispărut. Completează-le pentru a reface documentul.

Ștefan cel Mare a domnit în Moldova între anii _____ (1457) - MDIV(_____).

În _____ (1690) a avut loc bătălia de la Zărnești.

În MDCCCLXVI (_____) Carol I a urcat pe tronul României.

La sfârșitul anului MDXCIX (_____) Mihai Viteazul l-a înfrânt pe Andrei Bathory la Șelimbăr.

Regina Maria a fost încoronată la Alba Iulia în anul _____ (1922).

- 10 Câte numere de forma $\overline{a7b}$ există?
- 11 Află toate numerele de forma \overline{abc} , în care $4 \times a + b + c = 9$.
- 12 Determină toate numerele $\overline{3a4bc}$, cu suma cifrelor egală cu 10.

Evaluare

1 Continuă fiecare șir cu încă trei numere, respectând regula.

- 533 173; 533 175; 533 177;
- 67 960; 67 970; 67 980;
- 203 020; 203 015; 203 010;

2 Compară numerele.

- 89 796 ○ 101 001 → 511 011 ○ 279 999
- 66 513 ○ 66 520 → 42 341 ○ 9 897
- 52 014 ○ 52 014 → 909 458 ○ 990 458

3 Scrie în casete numerele descompuse în fiecare situație.

- = 300 000 + 50 000 + 7 000 + 8
- = 2 × 10 000 + 3 × 10 + 3
- = 4 × 100 000 + 6 × 1 000 + 9 × 10 + 2
- = 8 × 100 000 + 5 × 10 000 + 8 × 10 + 5 × 1 000

4 Completează tabelul.

Numărul	Numărul rotunjit la:				
	zeci	sute	mii	zeci de mii	sute de mii
84 158					
347 524					
712 385					

5 Pentru fiecare număr scris cu cifre arabe, colorează eticheta cu numărul corespunzător, scris cu cifre romane.

274	CCLXVI	CCLXXVI	CCLXXIV	CLXXIV
1 969	MMCLXIX	MCMLXIV	MDCCCLXIX	MCMLXIX
2 448	MMDXLVIII	MMCDXLVIII	MMDCLXVIII	MMCDLXVIII

6 Scrie:

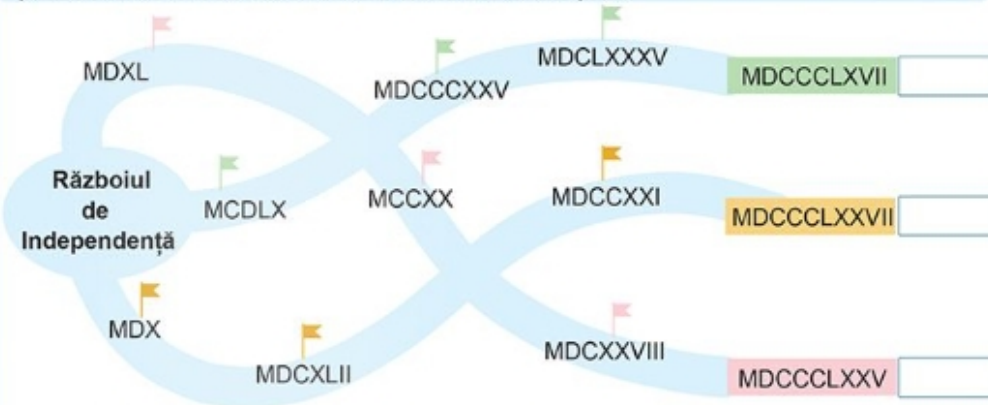
- cel mai mare număr de cinci cifre distincte, mai mic decât 62 578;
- cel mai mare număr de șase cifre, cu suma cifrelor 11;
- cel mai mic și cel mai mare număr, care se rotunjesc la 43 000;

7 Scrie A în dreptul enunțurilor adevărate și F în dreptul celor false.

- Numărul 233 001 este predecesorul numărului 233 000.
- Succesorul numărului 88 796 are suma cifrelor 39.
- Orice număr cuprins între 9 996 și 99 996 este scris cu cinci cifre.
- Cel mai mic număr de șase cifre, cu suma cifrelor 3, este 111 000.

Joc

Caută traseul cu numere așezate în ordine crescătoare și vei afla anul în care s-a petrecut evenimentul. Scrie cu cifre arabe anul descoperit.

Itemul	Foarte bine	Bine	Suficient
1	Scrie corect 8-9 numere.	Scrie corect 5-7 numere.	Scrie corect 2-4 numere.
2	Scrie corect semnul de relație în 5-6 situații.	Scrie corect semnul de relație în 3-4 situații.	Scrie corect semnul de relație în 1-2 situații.
3	Scrie corect 4 numere.	Scrie corect 2-3 numere.	Scrie corect un număr.
4	Completează cu 12-15 numere corecte.	Completează cu 9-11 numere corecte.	Completează cu 6-8 numere corecte.
5	Identifică corect 3 numere.	Identifică corect 2 numere.	Identifică corect un număr.
6	Determină corect 4 numere.	Determină corect 3 numere.	Determină corect 1-2 numere.
7	Stabilește corect valoarea de adevăr a 4 enunțuri.	Stabilește corect valoarea de adevăr a 2-3 enunțuri.	Stabilește corect valoarea de adevăr a unui enunț.